

Pievērsīsim uzmanību bērna runas attīstībai

Pat, ja bērns ir pilnīgi vesels, viņa runas pareizai attīstībai šobrīd ir vairāk šķēršļu nekā tas bija pirms desmit gadiem. Daudz vairāk ir tādu bērnu, kuru vecāki kļuvuši aizņemtāki un nogurušāki, tāpēc nepietiek spēka un laika ikdienā izrādīt savu mīlestību, ar bērnu pietiekami sarunājoties. **Atcerēsīties, pats pirmais logopēds savam mazulim ir māmiņa, kura ar mutes, lūpu kustībām, acu kontaktu, mīlīgo valodu, vārdu atkārtošanu, ieliek pirmos vārdu pamatus zīdaiņu vecumā.** Šodien bērna sarunas ar vecākiem nereti tiek aizstātas ar agresīvām dinamiskām multfilmām vai arī ar datorspēlēm. Tāpēc bērniem neveidojas pietiekams vārdu krājums, arī pareizas valodas skaņas bērns neuztver no ekrāna.

Vecāki ir galvenie atbildīgie par bērna runas attīstību. Vecākiem ir jābūt zināšanām par bērna audzināšanu, arī par bērna runas attīstību. Valoda nepiedzimst līdz ar bērna nākšanu pasaulē. Tā var attīstīties tikai saskarē ar pieaugušajiem un vienaudžiem. Tāpēc **svaīgi ir ar bērnu runāt, spēlēties ar viņa pirkstiņiem (pirkstiņrotājas), kopīgi skatīties, lasīt grāmatas, mierīgi pārspriest redzēto, piedzīvoto, rāmi paskaidrot bērnam nesaprotamo.** Katram bērnam valodiņa attīstās individuālā tempā. Vecākiem vērst uzmanību, lūgt logopēda palīdzību tad, ja bērns neizrunā vienu vai vairākas skaņas, ja aizstāj ar citām skaņām(saule - taule, kaza - taza), vai skaņas izrunā tā, ka starp zobiem redzams mēles gals(starpzobu izruna).

Vecāki bieži jautā, ko darīt, ja bērns nerunā, bet atbilde nav viennozīmīga, jo vispirms ir jāizvērtē, ko nozīmē - nerunā. vienam nerunā nozīmē, ka tiešām nerunā nevienu vārdu, otram tas nozīmē, ka vienkārši bērnam ir neliels vārdu krājums. Pirms risina problēmu, jāuzzina cēloņi, kas varētu kavēt bērna valodas attīstību. jo logopēdiska problēma jeb nerunāšana nekad nav viena pati, tai visbiežāk apakšā ir kāda neiroloģiska rakstura problēma. tad būtu jāapmeklē neirologs un rehabilitologs, kur pārbaudīt dzirdi. tā varētu būt dzemdību trauma, skābekļa bads dzemdību laikā, pārāk ātras vai tieši pretēji - pārāk ilga nākšana pasaulē. varbūt bērns ir dzimis nedaudz pirms laika. Varbūt tieši pārnēsāts. Šie visi apstākļi var ietekmēt runas attīstību.

Runas attīstībai nepieciešama: laba runas orgānu muskulatūra, laba dzirde, kontakts ar vienu pieaugušo.

Bērna sejas muskulatūrai, mēlītei, vaigu, žokļu muskulatūrai ir jābūt pietiekami nostiprinātai, lai veidotos pareiza runa. Ļoti ieteicams uzturā lietot cietu barību(grauzt burkānus, kāļus), tādejādi nostiprināsim sejas muskulatūru. Viens no iemesliem valodas mazattīstībai - mēles muskuļu tonuss. Mēs parasti bērnam stāstam - kad tu skrien, tu trenē muskuļus, arī mēli vajag vingrināt. Ir ļoti daudz bērnu, kam ir pavājināta mēles muskulatūra. Un jo ilgāk bērns nerunā, jo ilgāk mēle paliek netrenēta, rezultātā muskulatūra atslābst. Un tajā brīdī, kad bērns varētu sākt runāt, mēle vairs neklausā un bērns runā neskaidri. Bērns pats nesaprot, ko un kā darīt, lai mēli iekustinātu. Daudzi bērni nespēj izbāztu mēli pacelt pie deguna un tas nenozīmē, ka ar mēli deguns ir jāaizskar, vienkārši mēle jāpaceļ uz augšu, tādejādi trenē muskuļus mēlītei.

Dažkārt nerunāšanas iemesls ir pavisam vienkāršs. Ja bērns izsaka tikai pirmās zilbes, te jārunā ar vecākiem, cik daudz viņi vispār ar bērnu ikdienā runā. Vai bērns apmeklē bērnudārzu vai kādus aktivitāšu pulciņus? Ļoti bieži ir tā, ka bērns dzīvo mājās, laiku pavada kopā ar mammu, kura ikdienā viņu saprot. Cilvēks savā būtībā ir slinks, un, ja nav nepieciešams runāt, lai viņu saprastu, bērns arī neko daudz nerunā. **Valodas attīstīšanai ir svarīgi sociālie kontakti no 2 gadu vecuma. Ar bērnu jārunā - īsiem, lēniem teikumiem, jālieto pareizi vārdi(kaķis, nevis ņau). Ar mazuli jābūt acu kontaktam, tas jāuzmundrina, jārada vēlme kontaktēties.**

Cik daudz jūs runājat ar bērnu mājās? Mamma atbild - ko lai es ar viņu runāju? Viņš taču nerunā! Un te veidojas aplis, bērns nerunā, jo ar viņu nerunā, bet ar bērnu nerunā, jo viņš nav interesants sarunu biedrs. Problēma ir arī tā, ka mājās vecāki nedod iespēju bērnam runāt, pasakot visu viņa vietā, vai uzdodot jautājumus, uz kuriem ir atbildes jā vai nē. Katrā vecumā ir noteikts vidējais vārdu skaits, kas bērnam būtu jāizrunā. Diemžēl, lielākā daļa šo standartu vairs nerasniedz.

Gads līdz divi gadi. Lai izteiktu veselu teikumu, ir nepieciešams viens vienīgs vārds. Vienkāršs "bumba" var nozīmēt "vai mēs varam šodien iet uz parku un spēlēties ar bumbu, kā mēs to darījām vakar"? Vārdu krājumā ir apmēram 100 vārdi. iespējams, sāk lietot teikumus ar diviem vai vairākiem vārdiem.

Divi gadi līdz trīs gadi. Bērns runā īsos trīs vai četru vārdu teikumus. Bieži bubina pats pie sevis. tas palīdz attīstīt valodiņu. iespējams, sāk jautāt - kāpēc? Visbiežāk tuvinieki sapratīs bez grūtībām, bet svešiniekam būs nepieciešams "tulkojums". Var izrunāt vairākus simtus vārdu un saprast vairākus tūkstošus. Taču iespējams, ka lieto vienu un to pašu vārdu, lai aprakstītu veselu grupu priekšmetu, piemēram, vārds "vista" var apzīmēt jebkāda veida gaļu.

Trīs līdz četri gadi. Ja veltīsiet laiku tam, lai mācītu bērnam burtiņus, viņš drīz atpazīs sava vārda pirmo burtiņu vai pat visu vārdu. Pamazām sāk apjaust, ka skaitīšana nav vienkāršs dzejolis ko atkārtot, bet katrs nākamais cipariņš apzīmē vēl vienu priekšmetu. Patīk skaitāmpanti, vienkāršas vārdu spēles.

Turpmākajā vecumā vingrināsim dzirdi. Noteiksim vārda pirmo skaņu, vārda pēdējo skaņu. Saklausīsim doto skaņu vārda sākumā, vidū, beigās.. Sadomāsim vārdus ar noteiktu skaņu. Izvēlēsimies attēlus ar doto skaņu. Atkārtosim zilbju ķēdītes(pa - pa - ba, ka - ka - ga, utt). Salīdzināsim īsus - garus vārdus. Tad jau sekos skaņu analīze, ko realizēs grupas skolotājas.

Atcerēsimies, ka emocionālais klimats, kurā bērns dzīvo, ir noteicošais faktors viņa valodas attīstībā! Mīloši vecāki, saprotoši apkārtējie ir labākie mazā cilvēka palīgi pasaules saprašanā un izzināšanas procesā!

Lai mums kopīgi izdodas veidot mūsu bērnu valodiņu!